

İlgili Kanun / Madde
854 S. DiŞK/28

T.C.
YARGITAY

9. Hukuk Dairesi

Esas No. 2016/22012

Karar No. 2020/8335

Tarihi: 17/09/2020

- GEMİ ADAMI
- DENİŞ İŞ KANUNA GÖRE GÜNLÜK 8 SAATİ AŞAN ÇALIŞMALARIN HAFTALIK 48 SAATİ AŞAN ÇALIŞMALARINDA FAZLA ÇALIŞMA OLARAK KABUL EDİLECEĞİ

ÖZETİ 28/son fıkrasına göre “Fazla saatlerle çalışmaları belgelemek üzere işveren veya işveren vekili noterden tasdikli ayrı bir defter tutmak zorundadır. Bu defterde gemiadamına uygulanan zam nispetleriyle fazla çalışmanın yapıldığı gün ve o güne düşen miktarı ve gemiadamının hakettiği fazla çalışma ücreti gösterilir. Fazla saatlerle çalışma ücretlerinin asıl ücretler için hizmet aktinde gösterilmiş bulunan zaman, yer ve devrelerde, işveren veya işveren vekili tarafından gemiadamlarına tam olarak ödenmesi zorunludur”. Madde gereğince gemi işvereni donatan, donatma iştiraki veya onun vekili kaptan, fazla saatlerle çalışma konusunda noterden tasdikli ayrı bir defteri tutmak zorundadır. Bu defterin tutulması ispat açısından önemlidir. Gemi adamı defter tutulmasa dahi fazla çalışma yaptığını diğer delillerle kanıtlayabilir. Ancak defter tutulmuş ve gemi adamı fazla saatlerle çalışmayı gösteren bu defteri imzalamış ise ihtirazı kayıt koymadığı sürece defterde belirtilen saatlerden daha fazla çalışma yaptığını ileri süremez.

Dosya içeriğine göre davacının, davalılara ait gemide gemici olarak 48 saat çalışma 48 saat dinlenme usulüne göre çalıştığı, işyerinde yürürlükte olan toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre bu çalışması karşılığında ayda 54 saatlik fazla çalışma ücreti aldığı anlaşılmaktadır.

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davacının davalıya ait işyerinde 21/10/2005-14/12/2014 tarihleri arası Deniz İş Kanunu kapsamında gemici olarak çalıştığını, iş sözleşmesinin davalı işverence haklı neden olmaksızın feshedildiğini ileri sürerek kıdem ve ihbar tazminatı, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ile fazla çalışma alacaklarının davalıdan tahsilini istemiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, davacının 11/12/2014 tarihli istifa dilekçesi ile içinde bulunduğu özel sebepleri ileri sürerek iş sözleşmesini haksız olarak feshettiğini, davacının fazla çalışma ücretinin bordrolarda tahakkuk ettirilerek kendisine ödendiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece toplanan kanıtlar ve yapılan yargılama neticesinde davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz:

Karar taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

Gerekçe:

Davalı temyizi yönünden;

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre ve gerekçeli temyiz dilekçesinin süresinde verilmediği dikkate alınarak, gerekçesiz temyiz dilekçesi çerçevesinde kanunun açık hükmüne ve kamu düzenine aykırılık bulunup bulunmadığı hususları ile sınırlı olarak yapılan temyiz incelemesi sonucunda, davalının temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

Davacı temyizi yönünden;

1-Dosyadaki yazılara toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışındaki temyiz itirazlarının reddine karar vermek gerekmiştir.

2-Taraflar arasında, davalı iş yerinde Deniz İş Kanunu kapsamında çalışan davacının fazla çalışma ücreti alacağı olup olmadığı hususunda, uyumsuzluk vardır.

Deniz İş Kanunu'nun 28/1 maddesine göre “Bu kanuna göre tespit edilmiş bulunan iş sürelerinin aşılması suretiyle yapılan çalışmalar, fazla saatlerde çalışma sayılır”. Deniz İş Kanunu'na tabi gemi adamlarının iş süresi 26 ncı belirtilirken, iş sürelerine tabi olmayan gemiadamları 27 nci ve fazla saatlerle çalışma sayılmayacak işler de 28/3 maddede açıklanmıştır. Kanun'un 26/2 maddesine göre “İş süresi, gemiadamının işbaşında çalıştığı veya vardiya tuttuğu süredir”.

Keza kanunun 27. Maddesine göre;

- a) Birden fazla kaptanın bulunduğu gemilerde birinci kaptan veya bu kanunun 2 nci maddesinin (C) fıkrasında yazılı olduğu şekilde kendisine vekalet eden kimse (kılavuz kaptanlar dahil),
- b) Birden fazla makinistin bulunduğu gemilerde başmakinist,
- c) Doktor ve sağlık memurları,
- d) Hemşire ve hastabakıcılar,
- e) Asli görevleri can, mal ve gemi kurtarma olan kurtarma gemilerinde çalışan gemiadamları,
- f) Gemide kendi nam ve hesabına çalışanlar, iş sürelerine tabi olmayan gemiadamları olarak açıklanmıştır.

Diğer taraftan Kanun'un 28/3 maddesi uyarınca da;

- a) Geminin, gemideki şahısların veya gemi hamulesinin selameti için kaptanın yapılmasını zaruri gördüğü işler,
- b) Gümrük, karantina ve sair sıhhi formaliteler dolayısıyla yerine getirilmesinde zorunluluk bulunan ilave işler,
- c) Gemi seyir halinde veya limanda iken gemide yaptırılan (yangın, gemiyi terketme, denizde çatışma, denizden adam kurtarma ve savunma) talimleri gibi yapılan işler fazla saatlerle çalışma sayılmayacaktır.

Deniz İş Kanunu hem günlük (8 saat) hem haftalık (48 saat) çalışma süresinin aşılmasını fazla saatlerle çalışma olarak kabul etmiştir. Deniz İş Kanununun 28/son fıkrasına göre “Fazla saatlerle çalışmalarını belgelemek üzere işveren veya işveren vekili noterden tasdikli ayrı bir defter tutmak zorundadır. Bu defterde gemiadamına uygulanan zam nispetleriyle fazla çalışmanın yapıldığı gün ve o güne düşen miktarı ve gemiadamının hakettiği fazla çalışma ücreti gösterilir. Fazla saatlerle çalışma ücretlerinin asıl ücretler için hizmet aktinde gösterilmiş bulunan zaman, yer ve devrelerde, işveren veya işveren vekili tarafından gemiadamlarına tam olarak ödenmesi zorunludur”. Madde gereğince gemi işvereni donatan, donatma iştiraki veya onun vekili kaptan, fazla saatlerle çalışma konusunda noterden tasdikli ayrı bir defteri tutmak zorundadır. Bu defterin tutulması ispat açısından önemlidir. Gemi adamı defter tutulmasa dahi fazla çalışma yaptığını diğer delillerle kanıtlayabilir. Ancak defter tutulmuş ve gemi adamı fazla saatlerle çalışmayı

gösteren bu defteri imzalamış ise ihtirazı kayıt koymadığı sürece defterde belirtilen saatlerden daha fazla çalışma yaptığını ileri süremez.

Dosya içeriğine göre davacının, davalılara ait gemide gemici olarak 48 saat çalışma 48 saat dinlenme usulüne göre çalıştığı, işyerinde yürürlükte olan toplu iş sözleşmesi hükümlerine göre bu çalışması karşılığında ayda 54 saatlik fazla çalışma ücreti aldığı anlaşılmaktadır.

Gemiadamı olan davacının işbaşında çalıştığı veya vardiya tuttuğu günlük sürenin belirlenmesi ve günlük 8 saati aşan çalışmasının fazla saatlerle çalışma kabul edilerek fazla çalışma ücretinin hesaplanması gerekir.

Taraflar arasında çalışma saatleri tartışmasız olup 48 saat çalışıp 48 saat dinlenen davacının, 48 saat çalıştığı günlerde fiilen çalıştığı kabul edilen süre 14 saat olup bu süreden 8 saati aşan 6 saat fazla çalışma sayılmalıdır. Buna göre davacının aylık fazla çalışma saati 90 saat olup işverence 54 saati ödendiğinden bakiye 36 saatlik fazla çalışma ücreti alacağı vardır. Mahkemece hatalı değerlendirme ile talebin reddine karar verilmesi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebeplerle **BOZULMASINA**, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgililere iadesine, 17/09/2020 gününde oybirliğiyle karar